

FALLUNDERLAG

**Muligheter og
begrensninger,
planleggerens dilemma**

*Grønn Galla,
18 november 2021*

PLASTFRIE LEKEPLASSER?

BARNAS HVERDAG HAR ENDRET SEG FUNDAMENTALT

Opp til 1970-tallet: få gikk i barnehage, korte skoledager, lange ferier og fri utelek uten voksne.

I 2021: 8-9 timer daglig fra 1 år i barnehage, skole og SFO, korte ferier, lite eller ingen fri utelek.

Uteanleggene må gi barna den opplevelsesrikdommen som nærmiljøet naturlig ga tidligere.

GUMMIDEKKE

- UNIVERSELL TILGJENGELIGHET
- RENSLIG
- FARGERIKT
- FORMBART
- LAV VEKT
- LITE OPPBYGGING

- MILJØ: UTSLIPP, MIKROPLAST,
- PEDAGOGISK: STERILT OG KUNSTIG MATERIALE
- LETTVINT, LØSER MANGE DESIGNUTFORDRINGER, SER FINT UT PÅ PLAN – MEN GIR DET GODE LØSNINGER FOR BARNA?

Gummidekke er godt egnet for:

- Universell utforming
- Utsatte storbymiljø
- Skråningsløsninger
- Takanlegg, vekt og oppbygging

HAUKÅSEN SKOLE

Her sitter elevene, klare til å 'styrte ut' og ta sitt nye uteområde i bruk

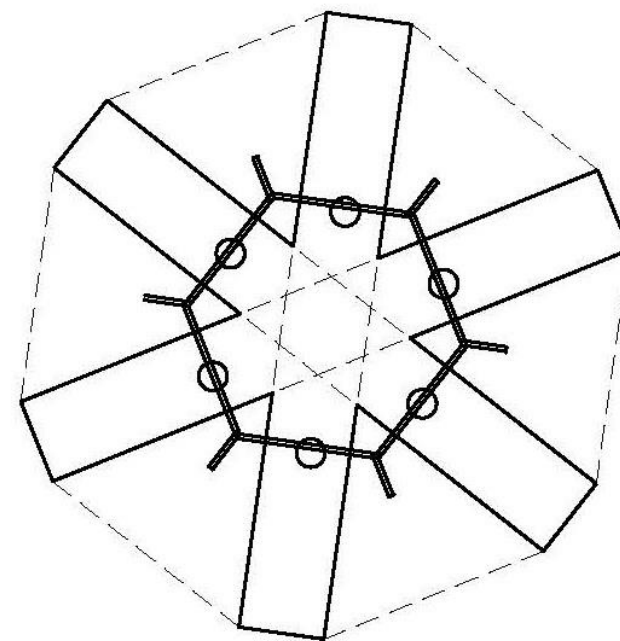

Men hvorfor skal det være to meter gummidekke rundt en slik karusell?

BEGRENSE STØTUNDERLAG

Flerhusken – et plasskrevende element
Bare den gule figuren krever fallunderlag

Forskjellen på den stiplede
ytterlinjen og de heltrukne linjene
er 76 m² – fallunderlag spart

UNNGÅ FALLUNDERLAG HELT?

- Unntatt fra lekeplassforskriften er blant annet treningsutstyr og elementer som omfattes av plan- og bygningsloven. Lekeutstyr med fallhøyde under 60 cm trenger ikke støtunderlag (men asfalt, betong og stein er ikke lov).
- Eksempler: lekehus, trampoliner, piruettstenger, lave balanseløyper

NEDRE HØVIK, SIKRE SKRÅNINGER

Problemstilling: Flotte, men utfordrende fjellknauser og stup – sprengt bort, gjerde bort eller fallunderlag?

Løsning: Bygget lekeplattformer med gjerde. Gjerdene er høye nok til å unngå fallunderlag

LAKKEGATA – GRUS SOM UNDERLAG

Problemstilling:

Utvidelse av skolegård i sterkt belastet byrom. Plan- og bygningsetaten godtok ikke gummidekke.

Løsning:

Etablert balanseløype og utstyr med fallhøyde under en meter – med grus som underlag.

KULLUNGEN LONGYEARBYEN

Problemstilling:

Store deler av året er uteområdet dekket av stålis.

Barna går med vinterdresser og votter det meste av året.

De hadde få fysiske utfordringer, og generelt dårlig motorikk.

Klatretårn i Longyearbyen, falle mot vegg, falle i nett

Løsning: Halvklimalisert klatretårn. 6 meters høyde gir utfordring og sug i magen. Sikkerheten er ivaretatt med nett med åpningene forskjøvet.

ÅSENHAGEN, KOMBINERE UNDERLAG

Problemstilling: Lekeutstyr skal stå i sandkassen, men hvordan ivareta universell tilgjengelighet?

Løsning: Fallhøydene ble sjekket ut og det ble lagt tredekke så langt det er tillatt, som gir tilgjengelighet til mange funksjoner på utstyret.

HAGAN, SAND SOM FALLUNDERLAG

- Utfordring: Sanden havner gjerne på avveie. Den må skiftes jevnlig. Det er kostbart og krever tilkomst med utstyr.
- Med god kantavgrensning er det lettere å få sanden til å bli i bassenget. Hvis det er nedsenket kan sanden kastes tilbake. Det er kommet utstyr for å rense sand på stedet slik at den kan gjenbrukes. Støtsingel ligger bedre på plass enn sand.

HAGAN OG KOSMOS - GRASARMERING

Armert gras gir et grønnere anlegg.
Det kan fungere som fallunderlag
på steder der slitasjen ikke er
veldig stor.

I de mest slitasjeutsatte feltene kan
det legges gummi.

haug
Landskap AS

BARK OG FLIS SOM FALLUNDERLAG

Bark og flis er nå lite brukt som fallunderlag, men det er materialer som fortjener å bli tatt i bruk igjen.

Rimelig, naturvennlig, må etterfylles jevnlig, god drenering er nødvendig.

haug
Landskap AS

UTFORDRINGER

- Byggherrer må etterspørre og være åpne for alternative løsninger
- Prosjekterende må i større grad søke løsninger uten gummidekke
- Det er et bransjeansvar å avklare utydelige regler for utstyr og fallunderlag
- Sikkerhetsvurderinger bør ikke være overlatt inspektører. De prosjekterende bør kunne gjøre risikovurderinger i forhold til preaksepterte ytelser, i likhet med TEK17
- Overordnede krav for materialbruk på lekeplass, i tråd med ordninger som for eksempel blågrønn faktor og Breeam, som åpner for avbøtende tiltak ved bruk av gummi
- Faglig diskusjon med fokus på innholdet i barnas utelekerom, ut fra deres behov

TAKK FOR MEG!

Merete Haug

merete@hauglandskap.no

www.hauglandskap.no

